

Activiteitenverslag 2014

Inhoud

Voorwoord

1. Het Steunpunt vo in 2014

2. Activiteitenverslag 2014

- 2.1. Website Steunpunt vo
- 2.2. Website aanbodoverzicht
- 2.3. Helpdesk
- 2.4. Servicedocumenten
- 2.5. Flitsberichten
- 2.6. Bijeenkomsten, conferenties en netwerkgroepen
- 2.7. Projecten en producten
- 2.8. De 'klanttevredenheid'
- 2.9. Presentaties voor andere organisaties/instellingen
- 2.10. Werkoverleg OCW, instellingenoverleg, overleg met derden

3. Vooruitblik 2015

Voorwoord

Het Steunpunt taal en rekenen vo bestaat per 1 februari vijf jaar, van 2010 tot 2015. Over de jaren voor 2014 hebben we eerder in voortgangsrapportages verslag gedaan. Deze voortgangsrapportages zijn te vinden op de website van het Steunpunt. In dit activiteitenverslag beperken we ons tot het kalenderjaar 2014 en blikken we kort vooruit naar de activiteiten voor 2015.

Terugblikkend op 2014 kunnen we ook nu weer constateren dat het Steunpunt, gezien de reacties, de opkomst tijdens de bijeenkomsten en de vragen die we telefonisch en per mail ontvingen, nog steeds nadrukkelijk in een behoefte van de scholen voorziet. De uitvoering van het beleid om het taal- maar vooral ook het rekenonderwijs te intensiveren en in te bedden in de schoolorganisatie is een proces van jaren. Een groeiend aantal scholen is er inmiddels in geslaagd dit succesvol -en naar eigen tevredenheid- te implementeren. Zij ervaren dat de investering die zij in goed rekenonderwijs doen zich vertaalt naar betere prestaties van hun leerlingen bij onder andere de rekentoets. Maar daarnaast zijn er nog veel scholen die dit implementatieproces als lastig ervaren, vooral vanwege de tot nu toe nog telkens wijzigende wet- en regelgeving zijn zij er nog steeds volop mee bezig.

Het vele netwerken van het Steunpunt de afgelopen jaren heeft de nodige vruchten afgeworpen. Het biedt ons de mogelijkheid belangrijke signalen op te pikken die richting geven aan onze activiteiten en ons in staat stellen de radarfunctie voor OCW te vervullen. Het signaal hierboven is daar een goed voorbeeld van. Bij veel scholen is de focus aan het verschuiven van de rekentoets als nieuw examenonderdeel naar het verzorgen van goed rekenonderwijs om zodoende de rekenvaardigheid van de leerlingen op peil te brengen dan wel op peil te houden. Het beeld dat wij hebben is dat vrijwel alle scholen in het voortgezet onderwijs er goed van doordrongen zijn dat er met name op het gebied van goed en passend rekenonderwijs in veel gevallen nog veel extra inspanningen nodig zijn.

In voorgaande rapportages hebben we steeds de hoop uitgesproken dat de focus van het ministerie van OCW, de bewindslieden voorop, de komende jaren gericht blijft op het verbeteren van de taal- en rekenprestaties van de leerlingen in de verschillende onderwijssectoren. Wij prijzen ons gelukkig dat er door de bewindslieden nog steeds een hoge prioriteit aan dit dossier wordt gegeven.

Waar het in het vo de taalprestaties betreft zijn er op het punt van de invoering van de referentieniveaus weinig (nieuwe) knelpunten te signaleren. Nederlands is in het vo al van oudsher een verplicht eindexamenvak; er is op dat punt, anders dan bij het mbo, weinig veranderd voor de vo-scholen. Uit de ijking van de centrale examens Nederlands aan de referentieniveaus 2F, 3F en 4F komen geen grote afwijkingen voort. Voor vmbo-bb en vwo is geconstateerd dat de centrale examens voor die schooltypen niet helemaal op het toegewezen referentieniveau zitten. Daarover heeft het College voor Toetsen en Examens in september aangekondigd dat vanaf het CE-2015 de lat bij vmbo-bb 0,1 cijferpunt (dit had eigenlijk 1,1 cijferpunt moeten zijn) hoger gelegd wordt en voor vwo 0,4 cijferpunt. Voor vmbo-bb zal nog een uitspraak worden gedaan over de vraag vanaf wanneer de cesuur voor deze leerweg op het referentieniveau 2F moet komen te liggen.

Het volledige invoeringsproces van de referentieniveaus taal en rekenen in het vo werkt ongetwijfeld ook na 2014 nog wel even door, zeker nu de bewindslieden op 17 december 2014 in een brief over rekenen aan de Tweede Kamer een aantal maatregelen hebben aangekondigd die het gevolg zijn van de adviezen die uitgebracht zijn door de commissies Bosker en Steur. In die brief is ook aangegeven dat vo-scholen en mbo-instellingen nog langer ondersteund zullen worden door de beide Steunpunten.

1. Het Steunpunt vo in 2014

2014 was het jaar waarin de realiteit van de rekentoets vo breed en diep in de vo-scholen is doorgedrongen. Daardoor nam de behoefte aan informatie toe en steeg het aantal vragen dat ons via de helpdesk, zowel digitaal als telefonisch, bereikte. Ook dit jaar was er een toenemende belangstelling waarneembaar voor onze conferenties en flitsbijeenkomsten. De waardering die deelnemers middels de enquêtes na afloop aangeven blijft van een hoog niveau. Ook de respons op de enquêtes mag hoog genoemd worden en is zeker representatief. Uit deze respons blijkt onverminderd ook een hoge waardering voor het feit dat het Steunpunt er is als vraagbaak voor het scholenveld.

Bij de bijeenkomsten van de netwerkgroepen rekenen zien we in 2014 een toename van het aantal deelnemers ten opzichte van 2013, de deelname aan de taalnetwerkgroepen is beduidend geringer maar blijft ongeveer constant. Evenals de deelnemers aan de rekennetwerkbijeenkomsten spreken ook de deelnemers aan de taalnetwerkbijeenkomsten zich zeer positief uit over het nut en belang van deze bijeenkomsten die drie keer per jaar door het Steunpunt worden georganiseerd en die worden begeleid door taal – en rekenexperts van het APS, CPS en de KPC Groep.

In 2013 heeft OCW het Steunpunt gevraagd om het voortouw te nemen in de communicatie over (de ontwikkeling van) het Masterplan Dyscalculie. In dat kader zijn er in december 2014 drie grootschalige verdiepingsconferenties door het Steunpunt georganiseerd, voor po, vo en mbo elk een aparte, op de doelgroep gerichte conferentie. Ook de pilot met een aangepaste rekentoets vo voor leerlingen met dyscalculie of ernstige rekenproblemen wordt in 2014 voortgezet.

De belangstelling voor de flitsbijeenkomsten over de rekentoets 2015, georganiseerd in oktober 2014 op vijf locaties verspreid over het land, was groot. Met deze vijf bijeenkomsten was voorzien in voldoende capaciteit voor alle belangstellenden om zich te laten informeren.

Rekengesprekken vo in het kader van het intensiveringstraject rekenen.

Hoewel we hierover apart gerapporteerd hebben past het in het kader van dit activiteitenverslag om hier op hoofdlijnen ook iets over te zeggen. Het is immers een omvangrijke opdracht, waarbij de verantwoordelijkheid en de aansturing berust bij het Steunpunt.

Na de opzet en start van dit traject eind 2013 is de eerste gespreksronde, waaraan 323 scholen vrijwillig hebben deelgenomen, in de eerste helft van 2014 voltooid. In juni brachten we daarover de startrapportage 'Rekenen op het vo' uit. Daarnaast zijn er in het voorjaar van 2014 ook 11 scholen bezocht die wat betreft de prestaties op de rekentoets heel positief opvielen. Twee adviseurs bezochten deze scholen een hele dag met de opdracht de succesfactoren bij deze scholen te achterhalen. Dit heeft geresulteerd in een aparte publicatie hierover, het boekje 'Rekenlessen uit de praktijk'. Daarin is een overzichtelijke opsomming opgenomen van zeven succesvoorwaarden die gevonden zijn op alle bezochte goed presterende scholen. Ook dit boekje is in juni verschenen en tegelijk met de voortgangsrapportage verspreid onder alle vo-schoollocaties.

2. Activiteitenverslag 2014

In de organisatie van het Steunpunt is in 2014 het een en ander veranderd. Na de zomervakantie is één adviseur, maar ook de coördinator van de drie Steunpunten (vo-mbo-ve) wegens pensionering vertrokken. Er is besloten geen nieuwe coördinator aan te stellen en de coördinatie van de taken per Steunpunt zelf te regelen. De afstemming tussen de Steunpunten onderling vindt wekelijks plaats. Voor de vertrokken adviseur is vervanging gevonden in de persoon van een reken-wiskundedocent die tijdelijk gedetacheerd is bij het Steunpunt vo.

Bij hun werkzaamheden worden de adviseurs secretariaal ondersteund. Deze secretariële ondersteuning wordt gedeeld met de beide andere steunpunten (mbo en ve) die onder dezelfde stichting functioneren. Het Steunpunt taal en rekenen vo werkt met twee adviseurs (in 2014 samen 1,5 fte).

2.1 Website Steunpunt taal en rekenen vo

Tabel 1. Overzicht bezoekersaantallen van 2012 t/m 2014

	2012	toe-/afname*	2013	toe-/afname*	2014
Bezoeken	56.770	+48,18%	84.122	+5,84%	89.033
Unieke bezoeken	39.049	+58,59%	61.929	+9,31%	67.694
Paginaweergaves	157.334	+14,69%	180.357	+1,65%	183.332

*Toe-/afname: stijging/afname van het jaar daarna ten opzichte van het jaar daarvoor

Aan de enorme stijging van de bezoekersaantallen van de website van het Steunpunt vo ten opzichte van de jaren voorafgaand aan 2014 lijkt een einde gekomen. Dit neemt niet weg dat het aantal bezoekers van de website ook in 2014 onveranderd hoog is en ook weer gestegen is ten opzichte van het jaar daarvoor.

Top 5 meest bezochte pagina's 2014 (unieke bezoekers)

1. Nieuwsbericht: 'Voorbeeldrekenoetsen 2F en 3F nu ook als pdf beschikbaar' (25.399)
2. Veelgestelde vragen (18.935)
3. Downloadcentrum (4.431)
4. Examens en toetsen (3.631)
5. Activiteiten en bijeenkomsten (2.713)

2.2 Website aanbodoverzicht

Op deze website kan er aanbod geselecteerd worden op schoolsoort (vo, mbo en ve), op vakgebied (taal, rekenen, mvt) en op categorie (beleidsondersteuning, leermiddelen, nascholing, toetsen, volgsystemen). Via eenvoudige selectiestappen kunnen scholen die op zoek zijn naar ondersteuning of ander aanbod dit overzichtelijk vinden. Aanbieders leveren via deze website zelf een beschrijving van hun aanbod aan en dienen dit zelf actueel te houden. Na een (wekelijkse) check door het Steunpunt wordt het nieuwe c.q. vernieuwde aanbod zichtbaar op de website.

Er is door het Steunpunt vo voor gekozen om de rubriek leermiddelen niet open te stellen omdat daar al langer een uitgebreide website voor bestaat die onderhouden wordt door SLO: www.wikiwijsleermiddelenplein.nl. Voor leermiddelen verwijzen wij naar die website, hetgeen wel tot gevolg heeft dat wij geen zicht hebben op het aantal bezoekers dat binnen deze categorie op zoek is naar informatie. Desondanks hebben we hiertoe besloten om te voorkomen dat aanbieders hun aanbod voortdurend op meer sites moeten actualiseren.

In tabel 2 zijn de bezoekersaantallen van de aanbodoverzicht website en de top 5 van het meest geraadpleegde aanbod opgenomen. Bij de interpretatie van deze cijfers moet men wel bedenken dat deze site bezocht wordt door de doelgroepen van alle drie hiervoor genoemde Steunpunten.

Tabel 2 Bezoekersaantallen Aanbodoverzicht taal en rekenen 2012 t/m 2014

	2012	toe-/afname*	2013	toe-/afname	2014
Bezoeken	8.368	-35,71%	5.380	-13,83%	4.636
Unieke bezoeken	7.006	-33,47%	4.661	-11,78%	4.112
Paginaweergaves	41.081	-39,33%	24.923	-16,81%	20.733

*Toe-/afname: stijging/afname van het jaar daarna ten opzichte van het jaar daarvoor

In tegenstelling tot de aantallen bezoekers van onze Steunpuntwebsite moeten we bij de website aanbodoverzicht constateren dat het aantal bezoekers voor het tweede jaar op rij aan het afnemen is. Dit gegeven roept de vraag op in hoeverre we met deze dienstverlening, gefaciliteerd door de drie Steunpunten, nog in een behoefte voorzien.

Top 5 rubrieken waarin het meest werd gezocht (2014, unieke bezoekers)

1. Mbo leermiddelen rekenen (150)
2. Mbo rekenen toetsen (110)
3. Vo rekenen toetsen (63)
4. Mbo MVT leermiddelen (57)
5. Mbo taal leermiddelen (46)

2.3 Helpdesk

Een van de kerntaken van het Steunpunt is het onderhouden van een telefonische en digitale helpdesk. Hiervan wordt veel gebruik gemaakt. Het merendeel van de vragen komt binnen via het contactformulier op de website; daarnaast worden de beide adviseurs ook geregeld rechtstreeks via de e-mail met vragen benaderd.

Van vragen die telefonisch gesteld worden wordt geen registratie bijgehouden omdat de administratieve last daarvan onevenredig groot is. Het aantal telefonische vragen is in 2014 globaal gelijk gebleven aan het aantal van het jaar daarvoor, zo'n 1000. Het gaat daarbij veelal om vragen waar men liefst direct antwoord op wil hebben, de onderwerpen komen in grote lijnen overeen met die van de digitaal gestelde vragen.

Het streven is erop gericht om de vragen die digitaal binnenkomen liefst dezelfde dag, maar uiterlijk binnen twee tot drie werkdagen te beantwoorden. Soms zijn er vragen bij die door anderen beter beantwoord kunnen worden, bijvoorbeeld door OCW, CvTE, of het Examenloket van DUO. In die gevallen wordt de vraag aan een van die instanties voorgelegd. In dat geval krijgt de vraagsteller daar bericht van en later een concreet antwoord. Het omgekeerde komt vaker voor, namelijk dat vanuit de hiervoor genoemde instanties vragen aan het Steunpunt worden doorgestuurd met het verzoek die voor hen te beantwoorden.

In 2014 zijn er in totaal 1322 vragen via de e-mail binnengekomen en beantwoord, waarbij er gemiddeld twee à drie vragen per bericht gesteld worden. In 2013 waren er in totaal 1087 vragen digitaal afgehandeld, 2014 geeft een stijging van 22% te zien.

2.4 Servicedocumenten

Met het uitgeven van servicedocumenten beoogt het Steunpunt beleidsbrieven en wet- en regelgeving volledig correct maar kort en bondig en in vlot leesbare taal aan scholen aan te bieden. Men hoeft dan niet de officiële en vaak juridisch geformuleerde teksten uit het Staatsblad te lezen om toch voldoende geïnformeerd te zijn over een onderwerp.

Het Steunpunt vo brengt alleen servicedocumenten uit over items die samenhangen met taal en rekenen en voor betrokkenen uit het voortgezet onderwijs van belang zijn. De 'vertaalslag' wordt verzorgd door het Steunpunt en komt, daar waar dat nodig is, in goed overleg met OCW tot stand.

In 2014 is er net als vorig jaar één servicedocument uitgebracht (website: Helpdesk > Downloadcentrum > Servicedocumenten), dit keer over de brief van 17 december van de bewindslieden aan de Tweede Kamer. Daarin wordt uitgelegd hoe de adviezen van de commissies Bosker en Steur zullen worden overgenomen

in de wet- en regelgeving. Tot op heden leveren deze aangekondigde wijzigingen nog steeds zeer veel vragen op bij het Steunpunt, zowel telefonisch al digitaal. Met name de verschillen tussen het huidige cohort eindexamenleerlingen en de leerlingen die vanaf 2015-2016 eindexamen gaan doen roepen verwarring en vertwijfeling op bij scholen.

2.5 Flitsberichten

Het Steunpunt brengt nieuwsberichten uit die alleen worden verstuurd op momenten dat er iets te melden valt. De inhoud is verschillend en varieert van het melden van -en uitleg over- beleid dat wordt gewijzigd tot aankondigingen van bijeenkomsten die voor de doelgroep van belang kunnen zijn.

Belangstellenden kunnen zich via de website aanmelden als ze deze 'flitsberichten' wensen te ontvangen. In de meeste gevallen zijn de 'geabonneerden' vo-docenten en/of taal- en rekencoördinatoren en leidinggevenden in het vo. Verder heeft zich een zeer beperkte groep buitenstaanders aangemeld voor de flitsberichten; het betreft dan uitgevers, commerciële partijen, huiswerkbegeleidingsinstituten en dergelijke. In totaal hebben zich ruim 4500 mensen aangemeld voor de flitsberichten. Er zijn in 2014 eenentwintig flitsberichten aan deze groep verstuurd. Ter vergelijking: in 2013 waren dat eenendertig flitsberichten die zijn verzonden aan ca. 3500 'abonnees'.

2.6 Bijeenkomsten, conferenties en regionale netwerkgroepen

In 2014 zijn er 28 bijeenkomsten door het Steunpunt vo georganiseerd, variërend van landelijke conferenties tot regionale flits- of netwerkbijeenkomsten. Ook heeft het Steunpunt op verzoek van OCW/CvTE dit jaar opnieuw informatiebijeenkomsten georganiseerd over de rekentoets. In tabel 3 is het overzicht opgenomen.

Tabel 3. Aantallen deelnemers aan bijeenkomsten, conferenties en regionale netwerkgroepen

Bijeenkomsten, conferenties, georganiseerd door het Steunpunt		
	Aard van de bijeenkomst:	# deelnemers:
1	Flitsbijeenkomst over de rekentoets 2014 en de aangepaste rekentoets	
	Vijf bijeenkomsten verspreid door het land	894
2	Bijeenkomst pioniersgroepen taal en rekenen	
	Drie bijeenkomsten in de regio's noord, midden en zuid	121
3	Regionale netwerkbijeenkomsten taal en rekenen	
	Drie keer drie bijeenkomsten in de regio's noord, midden en zuid	689
4	Extra conferentie Masterplan Dyscalculie (po+vo)	
	Landelijke conferentie, 2 april	423
5	Evaluatiebijeenkomst examensecretarissen (op verzoek van het CvTE)	
	Landelijke bijeenkomst, 8 mei	32
6	Conferentie Masterplan Dyscalculie voor vo (i.s.m. Steunpunt mbo)	
	Landelijke conferentie, 9 december	408
7	Conferentie Masterplan Dyscalculie voor po (i.s.m. Steunpunt vo + mbo)	
	Landelijke conferentie, 8 december	(361)
8	Conferentie Masterplan Dyscalculie voor mbo (i.s.m. Steunpunt vo)	
	Landelijke conferentie, 10 december	(241)
Totaal vo-deelnemers:		2567

2.7 Projecten en producten

Het Steunpunt participeerde in 2014 in een tweetal projectgroepen:

- Stuurgroep Masterplan Dyscalculie
- Rekenbewust vakonderwijs

Opgeleverde producten in 2014 (website: Helpdesk > Downloadcentrum):

- Startrapportage intensiveringstraject rekengesprekken vo: Rekenen op het voortgezet onderwijs
- Rekenlessen uit de praktijk, zeven succesvoorwaarden
- Tussenrapportage intensiveringstraject rekengesprekken vo

2.8 De 'klanttevredenheid'

De activiteiten van -en de dienstverlening door- het Steunpunt worden in zijn algemeenheid goed tot zeer goed beoordeeld. Dat blijkt niet alleen uit een grote belangstelling voor -en deelname aan- de activiteiten. Direct na afloop van (grotere) conferenties, door het Steunpunt georganiseerd, worden enquêtes verstuurd aan de deelnemers. De respons daarop is vrijwel altijd groot en de beoordelingen zijn bijna altijd positief.

Onderstaand een korte bloemlezing van reacties die door ons ontvangen zijn na beantwoording van vragen via de mail:

"Bedankt voor de snelle reactie, dit beantwoordt mijn vraag helemaal "

"En nogmaals bedankt!"

De afname van onze rekentoets moet nu met alle hulp van jullie wel echt gaan slagen.";

"Heel hartelijk dank voor de snelle en nauwkeurige beantwoording."

"Fijn dat jullie er zijn om ons zorgvuldig te informeren, we zullen jullie nog wel even nodig hebben in deze tijd waarin alles nog steeds aan het veranderen is als het om rekenen en de rekentoets gaat.";

"Vielen herzlichen Dank für die schnelle und ausführliche Antwort."

"Dank voor uw gedegen en volledige antwoord. Het is me nu geheel duidelijk."

2.9 Presentaties voor andere organisaties/instellingen

Op verzoek van verschillende landelijke organisaties en grote scholencombinaties en/of samenwerkingsverbanden hebben de adviseurs van het Steunpunt ook in 2014 op verschillende locaties verspreid door het land presentaties en/of workshops over de referentieniveaus, taal- en rekenbeleid en wet- en regelgeving verzorgd.

2.10 Werkoverleg OCW, instellingenoverleg, overleg met derden

Om de lijnen voor de dagelijkse praktijk kort te houden onderhoudt het Steunpunt nauwe contacten met het ministerie. Eenmaal in de maand is er een informeel werkoverleg tussen het Steunpunt en de betrokken beleidsmedewerker(s) van de directie vo. Een van de taken van het Steunpunt is het vervullen van een radarfunctie voor OCW. Tijdens het werkoverleg komen daarom zaken aan de orde die hetzij via de helpdesk, hetzij tijdens bijeenkomsten door de adviseurs zijn gesignaleerd. De contacten met de vaste contactpersoon van de directie VO bij het ministerie verlopen soepel en zijn zeer constructief en open. Verder spant het Steunpunt zich in om goede en efficiënte contacten met alle bij taal en rekenen betrokken partijen te onderhouden. Daarbij worden, rekening houdend met ieders expertise, concrete afspraken gemaakt over de inbreng van elke partij, taakverdeling, communicatie enz. Het betreft de onderstaande

instanties:

VO-raad, AOC Raad, CvTE, CITO, SLO, DUO-ICO, School aan Zet, Inspectie van het onderwijs, APS, CPS, KPC Groep, Freudenthal Instituut, NVORWO, Vavo netwerk, Platform VVVO en NVvW.

Daarnaast participeert het Steunpunt actief in het instellingenoverleg, dat overigens medio 2014 is opgeheven en is het nauw betrokken bij de werkgroep examinering van het College voor Toetsen en Examens (samen met OCW, Cito en SLO).

Het onderhouden van deze contacten is vooral gericht op afstemming van activiteiten, elkaar informeren over nieuwe ontwikkelingen, afstemming c.q. het verzorgen van de communicatie en het ontplooiën van initiatieven op terreinen waar behoefte vanuit het scholenveld gesignaleerd is.

3. Vooruitblik 2015

Vooruitblikkend veronderstellen we dat de werkzaamheden voor de adviseurs van het Steunpunt in 2015 en zelfs 2016 nog niet zullen gaan afnemen. Naast de gebruikelijke werkzaamheden gaat het om de regiefunctie van het Steunpunt bij de intensiveringsgesprekken rekenen die medio 2015 afgerond moeten zijn. Ook de werkzaamheden met betrekking tot het Masterplan Dyscalculie gaan nog door tot in 2015. Vanaf het examenjaar 2015-2016 is de rekentoets onderdeel van de slaag/zak-regeling, niet zoals was aangekondigd in de kernvakkenregel maar in het voorwaardelijk deel. Al met al is er op het terrein van taal en rekenen nog steeds veel werk te verzetten. In de eerste plaats door de scholen. En ten dienste van die scholen ook door het Steunpunt. We gaan er vanuit dat het Steunpunt taal en rekenen vo vanuit zijn neutrale en positie in ieder geval ook in 2015 nog een belangrijke bijdrage aan dit proces kan leveren. Afsluitend hopen wij het komend jaar de scholen weer op een positieve manier te kunnen ondersteunen bij de implementatie van het taal- en rekenbeleid zoals dat door OCW wordt vormgegeven. Wij gaan ervan uit dat de focus daarbij steeds meer op het (reken-)onderwijs komt te liggen, in plaats van op de rekentoets en de (steeds wijzigende) wet- en regelgeving.
